

Multia

MULTIAN KUNTA

Kuntalain (410/2015 § 121) edellyttämä

ARVIOINTIKERTOMUS 2025

Tarkastuslautakunta 19.05.2026 § 20

Sisällys

JOHDANTO JA ARVIOINNIN LÄHTÖKOHDAT	3
ARVIOINNIN TOTEUTTAMINEN.....	3
YLEISARVIO TILIKAUDESTA 2025	4
TALouden TASAPAINOTTAMISEN ARVIOINTI.....	5
TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	6
HENKILÖSTÖN TILANNE JA HENKILÖSTÖRISKIT	7
VÄESTÖKEHITYS JA ELINVOIMA	8
SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA.....	9
JOHTOPÄÄTÖKSET TARKASTUSLAUTAKUNNAN NÄKÖKULMASTA	11
SUOSITUKSET	12
LAUSUMAEHDOTUKSET VALTUUSTOLLE	12
ALLEKIRJOITUKSET	13
TARKASTUSLAUTAKUNTA JA SEN TYÖSKENTELY	14

JOHDANTO JA ARVIOINNIN LÄHTÖKOHDAT

Tarkastuslautakunta esittää kuntalain (410/2015) 121 §:n ja kunnan hallintosäännön 68 ja 69 §:n määräysten mukaisen arviointikertomuksensa Multian kunnan tilikaudelta 2025.

Arvioinnin tehtävänä on selvittää, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet sekä onko kunnan toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arviointi perustuu kunnan tilinpäätökseen 2025, talousarvioon, toimintakertomukseen sekä tarkastuslautakunnan suorittamiin kuulemisiin.

ARVIOINNIN TOTEUTTAMINEN

Arviointi on toteutettu tarkastuslautakunnan hyväksymän työohjelman mukaisesti.

Arvioinnissa on hyödynnetty:

- tilinpäätösasiakirjoja
- toimintakertomusta
- talousarvion toteutumisvertailua
- viranhaltijoiden kuulemisiä

Arvioinnin painopistealueina ovat olleet:

- talouden tasapaino ja kehitys
- tavoitteiden toteutuminen
- riskienhallinta ja tulevaisuuden haasteet

YLEISARVIO TILIKAUDESTA 2025

Vuosi 2025 oli Multian kunnalle taloudellisesti ja hallinnollisesti merkittävä. Kunta onnistui kääntämään taloutensa selvästi ylijäämäiseksi sekä kattamaan aiempien vuosien alijäämät. Tilikauden tulos oli 907 221 euroa ylijäämäinen, minkä jälkeen kunnalla oli kertynyttä ylijäämää 633 525 euroa.

Tilikauden onnistumista korostaa erityisesti se, että kunta oli samaan aikaan valtiovarainministeriön arviointimenettelyssä pitkään jatkuneen alijäämätilanteen vuoksi. Arviointimenettelyn johtopäätöksenä kuitenkin todettiin, että kunnalla on edellytykset jatkaa itsenäisenä kuntana, mikäli tasapainottamistoimenpiteitä jatketaan suunnitellusti myös tulevina vuosina.

Tarkastuslautakunnan näkökulmasta tilikauden keskeinen havainto on, että talouden tasapainottamistoimenpiteet ovat olleet vaikuttavia ja oikea-aikaisia. Samalla on kuitenkin huomioitava, että tuloksen taustalla on myös kertaluonteisia eriä, kuten omaisuuden myyntiä ja metsätuloja.

TALOUDEN TASAPAINOTTAMISEN ARVIOINTI

Kunnan talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2025–2026 hyväksyttiin valtuustossa kesällä 2025. Ohjelman tavoitteena oli kattaa taseeseen kertynyt alijäämä.

Tilinpäätöksen perusteella:

- suurin osa tasapainotusohjelman toimenpiteistä toteutui
- toimintakulut alittuivat talousarvioon nähden
- verotulot toteutuivat ennakoitua paremmin
- vuosikate vahvistui merkittävästi

Erytisen merkittävää on, että kunnan lainakanta saatiin vuoden lopussa nolleen euroon. Tämä vahvistaa kunnan taloudellista liikkumavaraa tuleville vuosille ja vähentää korkoriskejä.

Arvioinnissa korostetaan, että:

- osa tasapainosta perustuu kertaluonteisiin tuloihin
- väestökehitys ja heikkenevä huoltosuhde muodostavat edelleen rakenteellisen riskin
- palvelutuotannon pitkän aikavälin kestävyys edellyttää jatkuvaa talouden seurantaa

TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Tilinpäätöksen perusteella kunta saavutti keskeiset strategiset tavoitteensa, vaikka toteutuksessa jouduttiin käyttämään keinoina kertaluonteisia tuloja.

Strategiset tavoitteet

- alijäämän kattaminen
- arviointimenettelystä selviäminen
- palveluiden turvaaminen
- investointien toteuttaminen hallitusti

Kunta onnistui toteuttamaan investointeja samalla, kun taloutta tasapainotettiin.

Investoinnit kohdistuivat erityisesti:

- rakennusten kunnon parantamiseen
- vesi- ja jätevesiverkostoon
- lasten ja nuorten palveluihin
- leikkipaikkoihin ja koulupihoihin

Tarkastuslautakunnan näkökulmasta investointien kohdentaminen perusinfraan ja korjausvelan hillintään voidaan arvioida tarkoituksenmukaiseksi.

HENKILÖSTÖN TILANNE JA HENKILÖSTÖRISKIT

Henkilöstömäärä väheni vuoden aikana merkittävästi. Vuoden lopussa kunnassa työskenteli 52 henkilöä, mikä oli 12 henkilöä vähemmän kuin edellisvuonna.

Sivistystoimi muodostaa kunnan suurimman toimialan sekä henkilöstökulujen että palvelutuotannon näkökulmasta. Henkilöstökustannuksista 68,9 % kohdistui sivistystoimeen.

Sivistystoimen talous pysyi pääosin hallinnassa:

- henkilöstökuluissa syntyi pieni alitus
- palvelut kyettiin järjestämään ilman merkittäviä ylityksiä

Tunnistetaan selkeästi henkilöstöorganisaation haavoittuvuus:

- organisaation ohuus
- varahenkilöiden puute
- henkilöstösäästöjen vaikutus työhyvinvointiin ja toiminnan laatuun

Positiivisena havaintona:

- sairauspoissaolot vähenivät merkittävästi
- työhyvinvointikyselyn vastausprosentti oli korkea (75 %)

Tarkastuslautakunta toteaa arvioinnissaan, että henkilöstön riittävyys muodostuu jatkossa keskeiseksi palveluiden jatkuvuuteen vaikuttavaksi riskiksi. Toimintojen yhdistäminen helpottanut kustannusten osalta, mutta vaikutukset pieniä. Pyrittävä hyödyntämään yhteistyötä naapurikuntien kanssa jakamalla taloudellista kuormitusta ja tehostamalla toimintoja.

VÄESTÖKEHITYS JA ELINVOIMA

Tilinpäätöksen mukaan kunnan väkiluku laski edelleen ja väestön keski-ikä nousi korkeaksi (53,4 vuotta). Väestöllinen huoltosuhde oli 113 %.

Tilinpäätöksessä tunnistetaan realistisesti:

- syntyvyyden vähäisyys
- väestön ikääntyminen
- työikäisen väestön väheneminen
- palvelurakenteeseen kohdistuvat paineet

Työttömyys nousi vuoden lopussa 12,3 prosenttiin.

Kunnan tulevaisuuden kannalta ratkaisevaa on:

- työpaikkojen lisääminen ja paikallisen työvoiman käyttö
- muuttovoiton vahvistaminen
- asuntojen käyttöasteen parantaminen
- maaseudun elinvoimaisuuden ja paluumuuton mahdollistaminen

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Tilinpäätöksen perusteella sisäisen valvonnan rakenteet ovat kunnassa pääosin asianmukaiset.

Positiivista:

- talouden seuranta on ollut tyydyttävää
- osavuosisraportointia on tehty
- ohjeistuksia on päivitetty
- hankintaohje ja hallintosääntö uudistettiin

Keskeiset riskit liittyvät:

- henkilöstöressurssien vähäisyyteen
- vesihuoltoverkoston korjausvelkaan
- tytäryhtiöiden talouteen ja takausvastuisiin
- valtionosuuksien epävarmuuteen

Erityisesti vesihuoltoon liittyvät riskit ovat tarkastuslautakunnan näkökulmasta merkittäviä, koska ne voivat toteutuessaan aiheuttaa sekä taloudellisia että terveydellisiä seurauksia.

Kunnan konsernirakenteeseen liittyy myös taloudellisia riskejä erityisesti tytäryhtiöiden osalta. Konserniohjauksen merkitystä tulee edelleen vahvistaa.

Tarkastuslautakunta toteaa:

- takausvastuut kohdistuvat tytäryhtiöihin
- vuokra-asuntojen käyttöasteeseen liittyy riskejä

Tilinpäätöksen mukaan sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti.

Tarkastuslautakunta toteaa:

- valvonta on osa päivittäisjohtamista
- raportointikäytännöt ovat olemassa

Kehittämistarpeet:

- riskien systemaattisempi tunnistaminen
- dokumentoinnin ja seurannan vahvistaminen

JOHTOPÄÄTÖKSET TARKASTUSLAUTAKUNNAN NÄKÖKULMASTA

Vuotta 2025 voidaan kokonaisuutena arvioida Multian kunnalle onnistuneeksi ja käännteentekeväksi talousvuodeksi.

Keskeiset onnistumiset:

- alijäämien kattaminen
- ylijäämäinen tulos
- lainakannan poistuminen
- arviointimenettelystä selviäminen
- investointien hallittu toteuttaminen

Keskeiset huomiot ja jatkoseurannan tarpeet:

- talouden tasapainon pysyvyys ilman kertaluonteisia eriä
- väestökehityksen heikkeneminen
- henkilöstöriskit
- vesihuollon investointitarpeet
- tytäryhtiöihin liittyvät taloudelliset riskit

Tarkastuslautakunta voi todeta, että talouden haasteisiin on reagoitu määrätietoisesti. Tulee kuitenkin korostaa, että talouden pitkäjänteinen tasapaino ja palvelujen turvaaminen edellyttävät edelleen aktiivisia rakenteellisia toimenpiteitä, henkilöstöressurssien turvaamista sekä elinvoimapolitiikan vahvistamista.

SUOSITUKSET

Tarkastuslautakunta esittää, että kunta:

- etsii toiminnoistaan säästöjä ja tehostamistoimia
- jatkaa jaettujen resurssien ja synergiaetujen lisäämistä
- toteuttaa tasapainotustoimenpiteitä pitkäjänteisesti
- kehittää tavoitteiden asettamista ja seuranta
- perehtyy henkilöstöressurssien riittävyyteen ja tehokkaaseen käyttöön
- panostaa väestönkehitykseen ja elinvoiman vahvistamiseen
- kehittää konserninohtausta ja riskien hallintaa
- sopeuttaa palvelut väestörakenteen muutoksia vastaavaksi

LAUSUMAEHDOTUKSET VALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto:

- merkitsee arviointikertomuksen tiedoksi
- velvoittaa kunnanhallituksen antamaan vastineen havaintoihin
- edellyttää toimenpiteitä erityisesti talouden kestävyden turvaamiseksi

ALLEKIRJOITUKSET

Multialla 19.05.2026

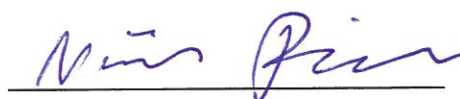
Teppo Peurakumpu, puheenjohtaja

Marjo Mitronen, varapuheenjohtaja

Markku Kanervisto, jäsen

Niina Pilkkakangas, jäsen

Päivi Salonen, jäsen

TARKASTUSLAUTAKUNTA JA SEN TYÖSKENTELY

Kesäkuussa valittu valtuusto nimitti 2.6.2025 vaalikauden tarkastuslautakunnan:

Jäsenet:

Teppo Peurakumpu, puheenjohtaja

Marjo Mitronen, varapuheenjohtaja

Markku Kanervisto

Niina Pilkkakangas

Päivi Salonen

Varajäsenet:

Kauko Kumpula

Mika Rintamäki

Siiri Vihtamäki

Tiina Pitkänen

Pekka Sydänmaa

Peurakumpu, Mitronen ja Kumpula ovat valtuutettuja.

Lautakunnan pöytäkirjanpitäjänä on toiminut hallintosihteeri Paula Mikkilä.

Vuoden 2025 arviointikertomukseen liittyen lautakunta kokoontui kerran vuoden 2025 puolella. Vuoden 2026 puolella arviointikertomuksen hyväksyntään saakka kokouksia on ollut 5 kpl.